

Päivitetty syyskuussa 2001 alunperin vuonna 1996 ilmestyneestä versiosta. Toimittanut Anastasia Laitila.

KUKA MÄÄRÄÄ SÄÄNNÖT?

MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN WTO:N RAKENNE JA PÄÄTÖKSENTEKO

Tulevaisuudessa WTO:n säännöt saattavat vaikuttaa myös siihen, kenen kanssa tämä vietnamilainen kauppias harjoittaa liiketoimintaa.

Maailman kauppajärjestö WTO kehittää ja valvoo maailmankaupan sääntöjä. Se on itsenäinen kansainvälinen järjestö, jolla on omat jäsenvaltiot ja oma päätösvaltainen yleiskokouksensa. WTO:n sopimukset ovat sitovia ja sen toimivalta ylittää jäsenmaiden kansallisen lainsäädännön.

Maailman kauppajärjestö WTO (World Trade Organization) aloitti toimintansa tammikuussa 1995. Sen tehtävänä on kehittää ja valvoa maailmankaupan sääntöjä.

WTO:n tärkein sopimus on yleinen kauppaja- ja tullisopimus GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), joka luotiin säätelemään kansainvälistä kauppaa vuonna 1947. GATTin tavoitteena oli maailmankaupan vapauttaminen ja talouskasvun edistäminen. Se käsittelee tullien alennuksia, kaupan rajoitteiden purkua ja kauppariitoja. GATTin piirissä käytiin yhteensä kahdeksan neuvottelukierrosta, joiden seurauksena tullit ja muut kaupan rajoitteet vähenivät huomattavasti. Viimeinen, ns. Uruguayn kierros kesti kahdeksan vuotta, ja päättyi Maailman kauppajärjestön WTO:n perustamiseen.

WTO on muodollisesti YK:n erityisjärjestö, vaikkei se toteutakaan niille asetettuja velvoitteita. WTO raportoi vuosittain toiminnastaan YK:n talous- ja sosiaali-neuvostolle ECOSOCille. Toisin kuin muilla YK:n järjestöillä, WTO:lla on sääntöjensä noudattamiseksi toimeenpano- ja sanktiovaltaa.

WTO hallinnoi kansainvälisiä kauppasuhteita määrittävää sopimuspakettia ja siihen kuuluvia liitännäissopimuksia. Sopimuskokonaisuus hyväksyttiin Uruguayn neuvottelukierroksen päätteeksi vuonna 1994.

KEPA

KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS
SERVICECENTRALEN FÖR UTVECKLINGSSAMARBETE
SERVICE CENTRE FOR DEVELOPMENT COOPERATION

ADDRESS: Sörnäisten rantatie 25 FIN-00500 Helsinki

PHONE: +358 9 584 233 FAX: +358 9 584 23 200

INTERNET: www.kepa.fi eMAIL: kepa@kepa.fi

Toimialue

WTO:n perustamissopimukset ja sen liitesopimukset käsittelevät tavaroiden ja palvelujen kauppaa, kaupan käyntiin liittyviä tekijänoikeuksia, kauppariitojen ratkaisua ja kauppapoliittista maatuokintaa. Tavarakauppaa koskevien sopimusten perusta on GATT-sopimus ja sen vuonna 1994 uusittu versio.

Tavarakauppasopimukset sisältävät myös toimenpiteitä, jotka koskevat maataloutta, eläinten terveys- ja kasvinsuojelutoimia, tekstiiliakauppaa, polkumyyntiä, valtiontukia, kaupan teknisiä esteitä koskevia toimenpiteitä ja valtioiden investointeihin liittyviä kauppatoimenpiteitä. Lisäksi WTO hallinnoi muun muassa siviilientokoneiden kauppaa ja julkisia hankintoja koskevia sopimuksia, joihin vain osa jäsenistä on sitoutunut. WTO muodostaa ainoan voimassaolevan laillisen perustan monenkeskisille kauppasopimuksille ja -neuvotteluille. Se on myös ainoa kansainvälinen järjestö, jolla on valta valvoa sopimustensa toteuttamista sanktioin.

WTO:n sopimukset ovat sitovia ja uuden jäsenmaan on hyväksyttävä ne kokonaisuudessaan. Sopimuksiin sisältyy veloitteita, siitä, kuinka hallitukset muotoilevat ja toteuttavat kansallisen, kauppaa koskevan lainsäädäntönsä. WTO:n jäseniä voivat olla itsenäiset valtiot tai erilliset tullialueet. Jokainen jäsen voi halutessaan irtisanoutua sopimuksesta. Elokuussa 2001 WTO:lla oli 142 jäsentä, ja niiden määrä on kasvussa. Enemmistö jäsenvaltioista on kehitysmaita. 49:stä vähiten kehittyneestä maasta 29 on WTO:n jäseniä. Suurvalloista vain Kiina ja Venäjä ovat olleet WTO:n ulkopuolella, mutta Kiinan jäsenyysneuvottelut ovat loppusuoralla, ja myös Venäjä on kiinnostunut jäsenyydestä.

WTO:n viralliset tehtävät:

- Kehittää, hallinnoi ja toteuttaa WTO:n perustamissopimusta sekä sen liitesopimuksia
- Järjestää jäsenilleen kansainvälistä kauppaa koskevia monenkeskisiä neuvotteluja
- Ratkoo kansainvälisiä kauppariitoja jäsentensä välillä
- Valvoo jäsentensä kansallista kauppapolitiikkaa
- Toimii yhteistyössä toisten kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden kanssa, jotka osallistuvat globaalin talouspolitiikan kehittämiseen

WTO:n rakenne

WTO:n ylin päättävä ja toimeenpaneva elin on ministerikokous, joka kokoontuu vähintään joka toinen vuosi. Ministerikokous koostuu jäsenmaiden edustajista ja sillä on toimeenpanovaltuudet ja monenkeskisiin kauppasopimuksiin liittyvä päätäntäoikeus. Ensimmäinen WTO:n ministerikokous järjestettiin 1996 Singaporessa, toinen Genevessä 1998 ja kolmas Seattlessa 1999. Neljäs järjestetään marraskuussa 2001 Qatarin pääkaupungissa Dohassa.

Yleisneuvosto koostuu jäsenmaiden edustajista, joita ovat suurlähettiläät tai virkamiehet, ja se ko-kootuu normaalisti joka toinen kuukausi. Yleisneuvosto on ylin päättävä elin. Se kokoontuu tarvittaessa riitojenratkaisuelimenä ja kauppapoliittisena tutkimuselimenä, joilla on omat puheenjohtajansa ja sääntönsä.

Mikäli WTO:n jäsen kokee kauppaetujaan loukattavan, se voi haastaa toisen jäsenvaltion riitojenratkaisuun. Tapausta hoitamaan valitaan riitojenratkaisupaneeli. Mikäli jäsen ei ole tyytyväinen paneelin päätökseen, se voi valittaa valituselimeen. Valituselin antaa lausuntonsa riitojenratkaisuelimelle, joka hyväksyy raportin.

WTO:n sihteeristön 500 jäsentä työskentelevät Genevessä, jossa suurimmalla osalla jäsenmaita on omat WTO-lähettiläänsä.

Tavarakauppaneuvosto, palvelukauppaneuvosto ja TRIPS-neuvosto eli teollis- ja tekijänoikeuksien kaupapaikatuksia käsittelevä neuvosto toimivat yleisneuvoston alaisuudessa. Kauppapoliittisella elimellä ei ole toimeenpanovaltaa, mutta se takaa, että tarvittavat tiedot jäsenmaiden kaupan käytännöistä ovat WTO:n käytössä. Jäsenmailla on oikeus osallistua kaikkiin muihin neuvostoihin paitsi riitojenratkaisupaneeliin, vetoomuselimeen, tekstiilisopimuksen monitorointielimeen sekä monenkeskisiin komiteoihin.

WTO:lla on kauppa- ja kehityskomitea sekä muun muassa budjetti-, talous-, ja hallintokomiteat. Kauppa- ja kehityskomitea valvoo vähiten kehittyneiden jäsenten erityiskohtelua koskevia määräyksiä. Lisäksi WTO:lla on useita asiantuntijaelimiä, jotka tulkitsevat esimerkiksi polkumyynntisääntöjä ja standardisoinnin edistymistä.

Kauppa ja kehityskomitealla on lisäksi vähiten kehittyneiden maiden alakomitea, joka mm. arvioi kehitysmaille annetun teknisen avun onnistumista.

Päätöksenteko

WTO:n päätöksenteko tapahtuu negatiivisella konsensusmenettelyllä. Se tarkoittaa tilannetta, jossa ”yksikään läsnä olleista jäsenistä ei ole virallisesti vastustanut päätösehdotusta”. Äänestyksissä päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä. Ministerikokouksessa ja yleisneuvostossa jokaisella jäsenvaltiolla on yksi ääni. EU:lla on yhtä monta ääntä kuin sillä on WTO:n jäsenistöön kuuluvia maita. Kehitysmaita on määrällisesti eniten, mutta ne toimivat harvoin yhtenäisenä ryhmänä.

Monet kehitysmat syrjäytyvät päätöksenteosta, koska köyhimmillä mailla ei ole varaa pitää Genevessä edes yhtä vakituista edustajaa. Joillakin kehitysmaille on yksi yhteinen edustaja. WTO:n neuvotteluja ja kokouksia järjestetään useita päivässä, eikä yhdellä edustajalla ole mahdollisuutta osallistua niihin kaikkiin. Kehitysmaiden näkemys ei myöskään välttämättä tule esiin edes ministerikokouksessa, sillä kaikilla mailla ei ole riittävää tietämystä WTO:n sopimuksista. Useat kehitysmat ovat pahasti velkaantuneita, eivätkä ne uskalla vastustaa rikkaita maita peläten kehitysyhteistyömäärärahojen loppumista.

Niin sanotuilla QUAD-mailla (USA, EU, Japani ja Kana-

MINISTERIKOKOUS

da) on merkittävästi vaikutusvaltaa WTO:ssa. Ne järjestävät useita kertoja vuodessa suljettuja tapaamisia, joissa keskustellaan siitä, miten WTO:n tulisi toimia merkittävässä kysymyksissä.

Kehitysmaille oli Seattlen ministerikokousta varten useita kymmeniä ehdotuksia, mutta loppulauselma-luonnokseen niistä hyväksyttiin kolme. Kehitysmaiden ministereitä ei päästetty kokouksessa kaikkiin neuvoteluihin - Afrikan maiden ministereiden mukaan heidät suljettiin tärkeimpien neuvotteluiden ulkopuolel-le. Kehitysmaiden vaatimuksia nykyisten sopimusten toimeenpanosta myöskään ei ole kuunneltu. Tällaisia ovat muun muassa markkinoillepääsy- ja tekstiilisopimus sekä sopimus, joka kieltää teollisuusmaita myymästä tuotteitaan kehitysmaille alle tuotantokustannusten.

Kansalaisjärjestöt pitävät yritysten ja elinkeinoelämän etujärjestöjen vaikutusmahdollisuuksia WTO:ssa ongelmallisina. Esimerkiksi EU:n ja USA:n suuryhtiöiden lobbausjärjestö Transatlantic Business Dialoguen (TABD) vuositapaamiseen ennen Seattlen ministeriko-

kousta osallistuivat suuryritysten johtajien lisäksi WTO:n pääjohtaja sekä EU:n kauppakomissaari. Suuryhtiöt myös sponsoroivat esimerkiksi Seattlen ministerikokousta.

Riitojenratkaisumenettely

Riitojenratkaisumenettely tarjoaa jäsenmaalle mahdollisuuden vastatoimiin, mikäli se katsoo toisen jäsenen toimivan sille vahingollisesti. Sellaistakin kansallista lainsäädäntöä on mahdollista haastaa, joka ei ole suoraan WTO:n sääntöjen vastaista, mutta saattaa heikentää jäsenmaan etuja.

Merkittävimmät WTO:n säännökset ovat kansallinen ja suosituimmuuskohtelu. Suosituimmuuskohtelu tarkoittaa, että jäsenvaltion on avattava markkinansa kaikille jäsenvaltioille ja kohdeltava samankaltaisia tuotteita samalla tavoin riippumatta niiden tuotantotavasta. Kansallinen kohtelu tarkoittaa, että kotimaista ja ulkomaista tuotantoa on kohdeltava saman arvoisesti.

Kiistat ratkaistaan riitojenratkaisupaneelissa. Paneeliin valitaan pääsääntöisesti kolme henkilöä.

Kaikki tapaukset eivät mene riitojenratkaisuun asti. Paneeli on tehokas pelote jäsenmaille ja jo sillä uhkaaminen saattaa muuttaa politiikkaa. Paneeliin pääsevät vain riidan osapuolet. Joskus mukaan kutsutaan myös Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n edustaja. Jos paneeli toteaa, että haastetun jäsenmaan lainsäädäntö on WTO-sopimusten vastainen, niin lakia täytyy muuttaa määräaikaan mennessä.

Riitojenratkaisuun voidaan haastaa vain jäsenvaltioita. Koska yli 2/3 maailmankaupasta käydään ylikansallisten yritysten välillä, useimmissa tapauksissa kysymys on yritysten eduista. Elinkeinoelämän lobbaus- ja etujärjestöt ovat painostaneet kotimaansa haastamaan toisen valtion, koska niiden lainsäädäntö haittaa yritysten toimintaa.

Riitojenratkaisu on suljettu prosessi, joka ei ole sidoksissa muihin kansainvälisiin sopimuksiin. Kuitenkin sen päätöksillä luodaan ennakkotapauksia, jotka muokkaavat kansainvälistä lainsäädäntöä. Sanktiot ovat usein raskaita, ja ne saavat kohdistua sellaisiin tuotteisiin, jotka eivät liity käsiteltävään tapaukseen.

Intian patenttilainsäädäntö

Liittyessään WTO:hon Intian parlamentti kieltäytyi asettamasta voimaan tekijän- ja patenttioikeuksia käsittelevää TRIPS-sopimusta. Pääministeri asetti kuitenkin säädöksen, joka pani voimaan TRIPS-säännöt lääkkeiden sekä maatalouskemikaalien patentoinnin osalta. Hallitus kieltäytyi kahdesti muuttamasta patenttilakia ja kehitti seurantajärjestelmän patenttihakemuksia varten. Intian patenttilaki kieltää sellaisten aineiden patentoinnin, joita voidaan käyttää ravintona tai lääkkeenä.

USA haastoi Intian riitojenratkaisuun. Syyskuussa 1997 WTO-paneeli päätti, että Intian on muodostettava lakisäätäinen järjestelmä lääkkeitä ja maatalouskemikaaleja koskeville patenttihakemuksille, jotta ne voidaan TRIPS-sopimuksen tultua voimaan myöntää takautuvasti hakemuspäivämäärälle. Yritykset eivät kuitenkaan voineet odottaa, että kymmenet tuhannet nykyisen lainsäädännön aikana jätetyt patenttihakemukset hyväksyttäisiin TRIPSin tullessa voimaan Intiassa vuonna 2005. Vuonna 1999 Intian hallitus taipui ja muutti patenttilainsäädäntönsä TRIPS-sopimuksen mukaiseksi.

Marraskuussa 2000 Seattlessa osoitettiin mieltä WTO:ta vastaan. Monet kansalaisjärjestöjen edustajat ovat valmiita luomaan sen tilalle kokonaan uudenlaisen kauppajärjestelmän.

Yhteistyö Bretton Woods -järjestöjen kanssa

WTO työskentelee yhdessä Bretton Woods -järjestöjen eli Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n ja Maailmanpankin kanssa, jotta ”maailmankauppaa kehitettäisiin johdonmukaisemmin.” Yhteistyösopimuksen toimeenpanosta vastaavat WTO:n pääjohtaja sekä IMF:n toimitusjohtaja.

IMF:n tulee informoida WTO:ta kaikista päätöksistä, joissa hyväksytään rajoituksia kansainväliselle maksuliikenteelle tai rajoitetaan pitkäkestoista rahaliikennettä. Järjestöt sallivat toistensa tarkkailijajäsenten osallistua johtokunnan tai ministerien kokoukseen.

WTO:n pääjohtajan tulee konsultoida jäsenvaltioita yhteistyöstä IMF:n kanssa vähintään kahdesti vuodessa.

Suljettu järjestelmä

WTO:n päätöksenteossa on ongelmia sekä sisäisen että ulkoisen avoimuuden suhteen. WTO:n muotoutumisessa ei ole huomioitu kehitysmaiden ja kansalaisjärjestöjen näkemyksiä, eivätkä ne ole voineet vaikuttaa järjestön politiikkaan rikkaiden teollisuusmaiden tavoin. Useat neuvottelut käydään valikoitujen jäsenmaiden kesken niin kutsutuissa ”green-room” -neuvotteluissa, joihin kehitysmaiden enemmistö ei pääse. WTO:n pääjohtaja neuvottelee myös epävirallisesti muun muassa etujärjestöjen kanssa.

Kansalaisjärjestöt eivät ole saaneet WTO:ssa tarkkailija-asemaa eikä niillä ole mahdollisuutta osallistua politiikan muovaamiseen kuten liike-elämän edustajilla. Myös riitojenratkaisumekanismi suosii taloudellisesti vahvoja jäsenmaita. Riitojenratkaisussa käsitellään myös ympäristöön ja terveyteen liittyviä kysymyksiä, mutta WTO:n tehtävä ja virkamiesten asiantuntemus koskee vain kaupankäyntiä.

Suurin osa kauppasopimusten kehittämiseen ja soveltamiseen liittyvistä tärkeistä asiakirjoista ei ole yleisön saatavilla ennen kuin yleisneuvosto on ne virallisesti vapauttanut. Kesäkuussa 1996 tehty päätös sallii WTO:n neuvostojen itse päättää asiakirjojen julkisuudesta.

Kehitysmaat heikossa asemassa

Periaatteessa WTO vaatii kaikkia jäseniään noudattamaan yhtäläisiä velvoitteita ja oikeuksia. Kehitysmaiden erityiskohtelu on kirjattu WTO:n periaatteisiin, mutta käytännössä se merkitsee vain pidempiä määräaikoja, joiden kuluessa sopimuksen velvoitteet, esimerkiksi tullialennukset, on pantava täytäntöön.

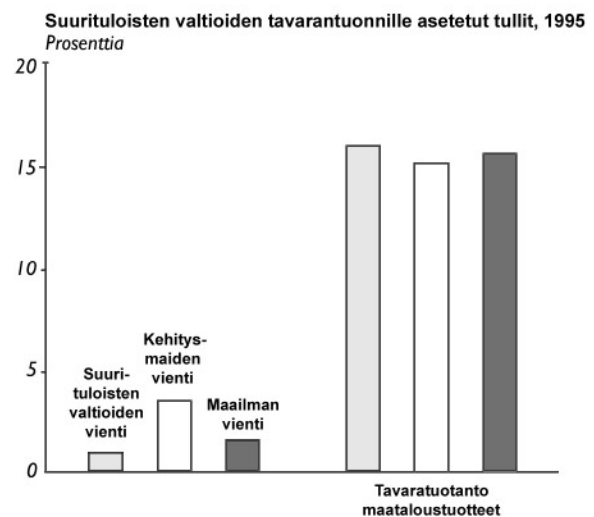
Kansalaisjärjestöt ovat arvostelleet WTO-sopimusta siitä, että ne hyödyttävät vain rikkaita maita. Esimerkiksi tullien alentaminen on aloitettu teollisuustuotteista, kun taas raaka-aineilla ja jalosteilla, joita kehitysmaista pääosin viedään, on suurimmat tullit. Vähiten kehittyneiden maiden osuus maailmankaupasta laski 1990-luvun aikana alle puoleen prosenttiin, mutta niiden tuotteet kohtaavat korkeita tulleja varsinkin teollisuusmaiden markkinoilla.

WTO:n maataloussopimuksen mukaan ulkomaalaiset maataloustuottajat saavat tuoda toisen valtion markkinoille neljän prosentin verran maataloustuotteita, mikäli ne tuottavat niitä edullisemmin. Tällä on kielteisiä vaikutuksia kehitysmaihin, sillä varsinkin EU:ssa ja Yhdysvalloissa tuetaan kotimaista maataloutta, ylituotantoa ja maataloustuotteiden vientiä. Teollisuusmaat myyvät ylijäämänsä kehitysmaissa paikallista tuotantoa halvemmalla. Ne myös hallitsevat 70 prosenttia maatalouskaupasta.

Suomi ja WTO

Kaupppolitiikka kuuluu EU:ssa yhteisöpolitiikkaan eli Suomella on omaa itsenäistä päätösvaltaa vain rajatuissa asioissa. WTO-asiat kuuluvat Euroopan unionin EU-2-jaostoon eli ns. 133-komiteaan. Komission toimivalta ja siihen liittyvät alat on määritelty EU:n perusartiklassa 133, ja niiden osalta komissio käyttää EU-jäsenten puheoikeutta muualla kuin ministeri-kokouksissa. Vastuu WTO-asioista on ulkoasianministeriön kaup-

Suurituloisten valtioiden tavarantuonnille asetetut tullit, 1995

papoliittisen osaston kaupppolitiittisten järjestöjen yksiköllä. Suomen 133-komitean jaosto ja ulkoasiainministeriön kaupppolitiittisen osaston WTO-jaosto ovat ministeriöiden välisiä koordinaatioelimiä. Vastuuministeri on ulkomaankauppaministeri. Kauppa- ja teollisuusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö ja muut kyseeseen tulevat ministeriöt osallistuvat valmisteluun omalla alallaan. Lisäksi eduskunnan suuri valiokunta asetti vuonna 1999 oman WTO-jaoston, ”jonka tehtävä on valmistella suuren valiokunnan kantaa WTO:n tulevaan neuvottelukierrokseen.” Jaostolla on valtuudet käsitellä WTO-asioita eduskunnan puolesta.

Myös Prahassa osoitettiin mieltä kansainvälisiä rahoituslaitoksia vastaan syksyllä 2000.

Riippumattomat analyysit puuttuvat

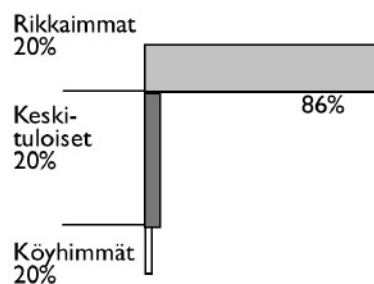
WTO:n vaikutusta on vaikea arvioida, mutta suunta on jo nähtävissä. G7-mailla ja ylikansallisilla yhtiöillä oli merkittävä vaikutus WTO:n perustamiseen ja sääntöjen muovaamiseen, eikä kehitysmaiden kantoja sisällytetty sopimuksiin. WTO luo yksityiskohtaisia sääntöjä monikansallisella tasolla. Tämä heikentää paikallisten ihmisten ja yhteisöjen valtaa päättää talous-asioista sekä vaikuttaa siihen, kenen kanssa ja millä ehdoin ulkomaankauppaa käydään. Ajatus "säätlemättömästä" kaupan kasvusta hyvinvoinnin edistäjänä perustuu jatkuvan kasvun ajatteluun ja vanhentuneeseen kuvaan kansainvälisestä työnjaosta.

WTO ei ole tuonut ratkaisua kehitysmaiden talouden tilaan. Kehitysmaiden talouskasvu on hidastunut ja länsimaisittain määritelty elintaso laskenut WTO:n perustamisen jälkeen. UNCTADin mukaan tuloerot ovat lisääntyneet vähiten kehittyneissä maissa (LDC), joissa kaupan sääntelyä on purettu nopeasti. Uruguayin kierroksen jälkeen LDC-maiden vientitulojen osuus on laskenut vuosittain 2-5 prosenttia. Samaan aikaan tuontiruoan hinta on noussut.

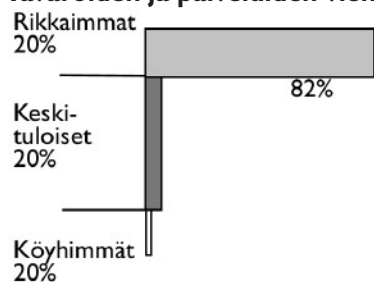
WTO toimii kauppapolitiikan alalla, eikä se huomioi toiminnassaan kansainvälisiä ihmisoikeus- ja ympäristösopimuksia tai YK:n ohjeistoja. Järjestöä on kritisoitu siitä, että sen rakenne ja toiminnot tähtäävät yksinomaan maailmankaupan kasvattamiseen ja vapaut-

Suuret erot rikkaiden ja köyhien mahdollisuuksissa

Maailman Bkt:n osuudet

Tavaroiden ja palveluiden viennin osuudet

tamiseen riippumatta siitä, mitkä ovat kaupan sosiaaliset, kulttuuriset ja ympäristöseuraukset.

Monenkeskiset ympäristösopimukset ja WTO:n sopimukset ovat ristiriidassa keskenään, eikä ole olemassa selkeää mekanismia, jolla ratkaistaisiin mahdolliset konfliktit esimerkiksi Kioton pöytäkirjan ja WTO-sopimusten välillä. Riippumattomia ja kattavia analyyseja kauppapolitiikan vaikutuksesta ympäristönsuojeluun, tasa-arvoon tai talouteen ei ole tehty.

Järjestöt vaativat lisää avoimuutta

Kansalaisjärjestöt ja -ryhmät ovat kritisoineet Maailman kauppajärjestöä avoimuuden puutteesta ja epädemokraattisesta politiikasta. WTO ei myöskään ota huomioon, millaisia vaikutuksia kauppapolitiikalla on ympäristöön, sosiaaliseen kehitykseen, ihmisoikeuksiin ja kestäväan kehitykseen.

Monet erilaiset kansalaisjärjestöt ja -ryhmittymät ovat aktiivisia WTO:ta ja talouden globalisaatiota koskeissa kysymyksissä.

SUOMESSA AKTIIVISIA JÄRJESTÖJÄ OVAT:

Kepa, joka vaatii, ettei neuvotteluja uusista aloista aloiteta. Järjestön mielestä WTO:n rakennetta on muutettava entistä demokraattisemmaksi ja olemassa olevien sopimusten vaikutukset on arvioitava sekä sopimuksia muutettava. Nykyisten sopimusten täytäntöönpanoongelmat on Kepan mielestä ratkaistava ja WTO:n keskityttävä kauppakysymyksiin.

<http://www.kepa.fi>

Maan ystävät, joka vaatii muun muassa WTO:n toimivallan kaventamista ja sen avoimuuden ja demokraattisuuden kasvattamista, nykyisten sopimusten arviointia sekä peruspalvelujen, investointien, kilpailun, maatalouden, ympäristön ja työelämän normien sulkemista WTO:n sopimusten ulkopuolelle.

<http://www.maanystavat.fi> ja <http://www.globalisaatio.net>

Lääkärien Sosiaalinen Vastuu vaatii, täydellistä arviota WTO-sopimusten vaikutuksista terveys- ja sosiaalipolitiikkaan. Järjestön mielestä julkista terveyttä, turvallisuutta, työntekijöiden oikeuksia ja ympäristöllistä kestävyyttä koskevat kansainväliset riitojenratkaisut on tehtävä esimerkiksi YK:n elimissä. Vahvojen ylikansallisten toimijoiden ja yksityisten yhtiöiden lobbausryhmien vaikutusvaltaa on tasoitettava.

<http://www.kaapeli.fi/~lsv/>

Kansalaisjärjestöjen WTO-kampanja on useiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen verkosto, joka edellyttää, ettei uusia vapaakauppasopimuksia solmita ennen kuin nykyisten sopimusten vaikutukset on arvioitu. Valtiolla on oltava oikeus päättää omasta ruokapolitiikastaan, tukea omaa tuotantoa työllisyyspoliittisin perustein, rajoittaa liberalisointia sekä suojella ympäristöään ja kulttuuriaan.

Attac puolestaan vaatii valuuttakeinotellun rajoittamista, köyhien maiden velkojen mitätöimistä, kansainvälisten talousinstituutioiden uudistamista sekä pankki- ja rahoitustoiminnan säätelyä, ylikansallisten yritysten vaikutusvallan vähentämistä terveydenhuollon, koulutuksen ja valtionyhtiöiden yksityistämisen pysäyttämistä.

<http://www.attac.kaapeli.fi>

Maailmankauppojen Liiton ja Euroopan Maailmankauppojen verkoston Ruokaa reilusti -kampanjassa vaaditaan muun muassa kehitysmaille haitallisten maatalouden vientitukien lakkauttamista sekä elintarvikeomavaraisuuden varmistamista.

<http://www.maailmankaupat.fi>

Lisätietoja:

WTO Headquarters
Centre William Rappard 154,
rue de Lausanne 1211, Geneva 21
Switzerland
Tel: 41 22 739 51 11
Fax 22 731 42 06
<http://www.wto.org>

WTO-suhteet EU:ssa
Euroopan komissio
Pääosasto Trade
Rue de la Loi 200
B-1049 Bruxelles
Puh. (+32-2) 29-92210

Ulkoasiainministeriö
Kauppapoliittinen osasto/KPO-40
Merikasarmi, PL 176
00161 Helsinki

Lähteet:

Basic Facts about the United Nations. UN Publications, 1992, 1993, 1995.

Maailman kauppajärjestön perustamissopimus ja sen liitesopimukset. WTO/Ulkoasiainministeriön julkaisuja, 1996.

The World Trade Organisation and the European Community. European Parliament, External Economic Relations Series, 8/1995.

World Trade Organization - Trading into the Future. WTO, 1995.

Who Makes the Rules? Decision-Making / Structure of the New World Trade Organization. WeDo, 1995.

Bhagirath Lal Das; The World Trade Organization: A Guide to the Framework of International Trade; Zed Books & Third World Network, 1999

Lori Wallach and Michelle Sforza/Public Citizen; Whose Trade Organization? Corporate Globalization and the Erosion of Democracy; Washington 1999

UNCTAD Trade and Development Report 1998

Myriam Vander Stichele/Transnational Institute: Towards a World Transnational's Organisation? The World Trade Organisation Series No 3, 1998

Einarsson, Peter: Agricultural trade policy as if food security and ecological sustainability mattered. Review and analysis of alternative proposals for the renegotiation of the WTO Agreement on Agriculture. Globala studier no. 5. Forum Syd, 2000.